

SLÄKT FORSKAREN

HELSINGFORS SLÄKTFORSKARE r.f.

Jubileumsnummer

1973–2003

COLLEGIUM GENEALOGICUM HELSINGFORSIENSE

Nr 2/2003

(Delvis avskriven 2023 av Tony Kronqvist)

SLÄKTFORSKAREN

Organ för Helsingfors Släktforskare

Nr 2

Årgång 29

22.9.2003

Innehåll

	(här)	<u>Helsingfors Släktforskare 30 år</u>
3	(3)	Förord. <i>Hans Andersin</i>
3–4	(3)	Hälsningsord vid Jubileet. <i>Hans Andersin</i>
5–7	(5)	Föreningens 30-årsjubileum 15.4.2003, <i>Kurt Marander</i>
8–11	(–)	Gravstenar och järnkors – observationer i kyrkor och på kyrkogårdar i Finland, <i>statsarkeolog C. J. Gardberg</i>
12–15	(–)	Fortsatta myter och mysterier i fallet Lassy, <i>magister Håkan Simberg</i> . Återblick på föreningens verksamhet:
16–19	(7)	De första årtiondena. Stabilisering. <i>Kurt Marander</i>
20–24	(13)	Verksamheten breddas. Mot nya mål, <i>Hans Andersin</i>
25	(–)	Styrelseledamöter 1993–2003
25	(–)	Revisorer och revisorssuppleanter 1993–2003
25	(se skilt)	Resor och exkursioner 1993–2003
26	(se skilt)	Föredragshållare och -ämnen 1993–2003
<hr/>		
27–34	(–)	Selim Arvid Lindqvist och hans släkt, <i>Torbjörn Holmqvist</i>
34	(20)	Ragnar Mannil gick bort, <i>Margareta Damsten</i>
35–37	(–)	En herrgårds uppkomst, blomstring och fall, <i>Hans Andersin</i>
38	(–)	Utbildning av svenska släktforskarlärare, <i>Hans Andersin och Göran Lundsten</i>
39–43	(–)	Utflykten till Sagu, <i>Hans Andersin</i>
43	(–)	Datadagen på Dragonvägen, <i>Carl-Axel Palmgren</i>
44	(–)	Christer Backman om sin släktforskning, <i>K. M.</i>
45	(–)	Information om släktforskning på Dragonvägen, <i>R. L.</i>
46	(–)	Nyförvärv till biblioteket, <i>Lars Holm</i>
47	(–)	Recension: Boken om släkterna Caino och Torp, <i>H. A.</i>
48	(–)	Antavlorna
48–50	(–)	Antavla – Lars-Erik Stråhlman
51–53	(–)	Antavla – Eva Brunou
54–56	(–)	Antavla – Inger Nordman
57–62	(–)	Medlemsförteckning 10.9.2003
63	(–)	Kommande händelser
64	(–)	Uppgifter om Helsingfors Släktforskare

FÖRORD

Helsingfors Släktforskare fyllde 30 år i maj och tilldragelsen firades redan den 15 april med jubileumsmöte och -supé på Restaurang Tekniska.

Till 10-årsjubileet 1983 skrev ordförande Nils Kock en fin historik och till 20-årsjubileet utkom Släktforskaren 1/1993 som jubileumsnummer. Vi har nu försökt vara praktiska och utger tidskriftens höstnummer som jubileumsnummer och kan då få med också ett referat från själva festen och där hållna anföranden, allt i samma nummer. I de historiska återblickarna ligger tyngdpunkten på verksamheten under den senaste tioårsperioden 1993–2003.

Intresset för släktforskningen har ökat markant under de senaste decennierna. Samtidigt med denna positiva trend har föreningen fått brottas med ekonomiska problem. Jag berörde också dessa frågor i mina hälsningsord till deltagarna i jubileumsfesten och då de återges här nedan hänvisar jag till dem.

Jag vill tacka alla medlemmar för visat intresse och alla styrelsemedlemmar och alla andra för allt uppoftande arbete under de gångna åren. Ett särskilt tack vill jag rikta till Svenska Folkskolans Vänner och övriga institutioner som genom penningunderstöd möjliggjort vår verksamhet.

Vi har vind i seglen!

Helsingfors i augusti 2003

Hans Andersin
Styrelseordförande

HELSINGFORS SLÄKTFORSKARE 30 ÅR!

Ordförande Hans Andersins hälsningsord vid föreningens 30-årsjubileum 15.4.2003

Trettio år är ingen hög ålder när det gäller en förening. Finlands äldsta lokalförening, Jakobstadsnejdens släkt- och bygdeforskare, vars ordförande Roy Sjöblom är med oss i kväll, fyllde nyss 50 år och Genealogiska Samfundet i Finland går på sitt 86:e år. Trots vår unga ålder känner vi oss rätt mogna och anser oss ha en viktig roll i det finländska släktforskarfältet.

Trettio år, ja de första tio gick åt till att organisera föreningen, finna former för verksamheten och växa till den storlek en förening bör ha för att verksamheten också i fortsättningen skall vara tryggad. Under de följande tio arbetades mönstret in i allas våra sinnen: månatliga möten med föredrag, studieresor både inom landet och utomlands, Släktforskaren och Uppsatserna. De senaste tio åren har dels varit att följa det goda inarbetade mönstret men också dels att försöka finna nya vägar.

Klubblokalen på Dragonvägen, datateknikens utnyttjande, diverse studiecirklar och smärre utflykter i huvudstadsregionen har kännetecknat en del av de vägar som vi försökt förnya oss på. Lusten att göra något nytt ledde oss också till att försöka oss på ett närmare samarbete med

Genealogiska Samfundet. Då detta samarbete såg ut att leda till en sammanslagning av våra två föreningar sade medlemskåren stopp: samarbete Ja, men sammanslagning Nej!

Innan vi försöker gissa vad de kommande åren för med sig är det väl tillåtet att vara litet stolt över vad vi åstadkommit under den tilländalupna trettioårsperioden.

Föreningens medlemskår har stabiliserats till litet över 200 medlemmar, av vilka en tredjedel är mycket aktiva. Många av de inaktiva är kanske med på grund av den information som förmedlas av våra publikationer eller kanske bara för att stöda en viktig finlandssvensk förenings aktivitet. Naturligtvis har många tidigare aktiva medlemmar till följd av hög ålder tvingats lämna de aktivas skara, men dock velat upprätthålla kontakten med föreningen. Några är säkert med för att när tiden är mogen kunna börja sin släktforskning (på nytt). Alla dessa motiv är helt naturliga och kan godkännas av alla.

Studiecirkelarna har upptagit en del av våra medlemmars intresse. De ger oss tillfälle att lära oss något nytt om något ämne som ger "kött på benen" för våra släktutredningar, men också gett oss föredragsämnen till månadsmötena. Vi har studerat Helsingfors, Wiborg, Sibbo, Kyrkslätt och nu senast Kronohagen. En permanent studiecirkel har sysselsatt sig med läsandet av 1700-tals skrifter under Göran Lundstens tålmodiga ledning. Inledning till släktforskning, som letts av Ragnar Mannil, Margareta Damsten, Håkan Simberg, Göran Lundsten och Maj-Brit Lindberg och många andra, har gett mången den första puffen att påbörja sin släktforskning.

Ett viktigt arbete, som ledde till att vi fick 23 privat- och specialarkiv presenterade för oss i skrift, utfördes av Bengt Eklund.

Den nya datatekniken, som till en början togs emot med skepsis av en del av medlemmarna, har nu accepterats av ett växande antal medlemmar, mycket tack vare Peppe Savanders handledning och information. Han har lyckats röja undan en del av mystiken kring datorn och Internet. Ett stort arbete som utförts av Peppe är att i datorn inmata och redigera en stor del av de antavlor som medlemmarna inlämnat. Resultatet är en integrerad databas som bl.a. visar hur förvånande hög grad många av våra medlemmar är släkt med varandra. Dessutom har en stor del av antavlorna publicerats i Släktforskaren. Carl-Axel Palmgren har gjort en lyckad insats för att skapa och hålla àjour internethemsidor för föreningen.

Medlemstidskriften Släktforskaren har utvecklats under åren. Av mångåriga redaktörer kan nämnas Erik Åström och Lars Holm. Björn-Olof Backman var den förste redaktör som skrev på dator. Kurt Marander har varit redaktör sedan år 2000. Tidskriften har utvecklats till en mångsidig tidning som borde intressera en vidare läsekrets än bara våra medlemmar. Jag vill ännu nämna att höstnumret av Släktforskaren kommer ut som Jubileumsnummer.

En sak vi inte är så stolta över är att Uppsatserna bara kommit ut med tre volymer under de senaste tio åren, dels beroende på brist på material och dels på ekonomin.

Som de flesta ideella föreningar har vi haft bekymmer med ekonomin. Vi är helt beroende av externt stöd. Hittills har olika fonder, speciellt Svenska Folkskolans Vänner visat att de uppskattar vårt arbete genom att årligen ge oss ett tillskott som fört oss från år till år utan att behöva höja medlemsavgiften till orimliga belopp.

Hur är det med de följande åren? Några större och radikalare förändringar i våra verksamhetsformer blir det väl inte. Om framtiden är det ju styrelsens och medlemskårens sak att besluta, men en redan startad utvecklingslinje kan skönjas: Vi kommer att bli mera öppna utåt, öppna för samarbete, öppna för utbyte av kunskap.

Ett exempel: vi har just startat ett projekt som strävar till att utbilda svenskspråkiga lärare i släktforskning. Sådana rådet det stor brist på (också på finskt håll) och kraven som ställs är rätt höga. Utom att behärska hantverkets släktforskning, bör läraren ha ett levande intresse för historia och kultur. I gengäld kan en utbildad person räkna med extra inkomster både beträffande läraruppgifter och forskningsuppdrag. Vi har tänkt oss att söka ut några yngre personer, förse dem med litteratur för självstudium, handleda dem genom släktforskningens mysterier, bekanta dem med arkiv, bibliotek och erfarna släktforskare och ha dem att utföra och presentera ett självständigt examensarbete på släktforskningens område samt leda en del av en kurs. Någon form av certifikation av utbildade lärare får vi väl också tänka på, helst i samarbete med Genealogiska Samfundet.

Ett annat exempel: vi har också nyligen startat ett projekt som strävar till att informera en större svenskspråkig allmänhet om vad släktforskning är och erbjuda intresserade personer möjlighet att använda vårt bibliotek på Dragonvägen och ge dem konkreta råd om släktforskning. Också svenska skolbarn kunde vi delge lättfattlig information om vad släktforskning innebär och varför det är viktigt (och för all del också roligt) att forska.

I båda dessa exempel är det meningen att engagera våra medlemmar.

Föreningen har under årens lopp kunnat belöna en del av de medlemmar som utfört ett uppoffrande arbete för föreningen till fromma med hedersmedlemskap. Vår förste hedersmedlem Ragnar Mannil kunde på grund av sjukdom tyvärr inte delta men sänder oss sin hälsning. En annan av våra stiftande medlemmar är hedersmedlemmen Margareta Damsten, som jag hälsar varmt och hjärtligt välkommen. Vi välkomnar också Lars-Johan Jansson som är kallad ständigt medlem. Vi är också glada över att ha många av våra yngre hedersmedlemmar närvarande i dag: Gunni Busck-Nielsen, Kerstin Hindström, Lars Holm och Maj-Brit Lindberg. Varen hälsade! Vi hälsar också våra talare stadsarkeologen C. J. Gardberg och fil.mag. Håkan Simberg samt våra musiker Iina Katila och Barbara Helsingius hjärtligt välkomna.

Med dessa ord önskar jag alla våra gäster och medlemmar hjärtligt välkomna och hoppas att ni kommer att ha en givande kväll!

Föreningens 30-årsjubileum 15.4.2003

Text: Kurt Marander

Foto: Martin Björkbom och Kurt Marander (utgår här/TK 2023)

Redan på hösten 2002 beslutade styrelsen att föreningens 30-årsjubileum skulle firas på våren på en restaurang i stadens centrum i form av ett jubileumsmöte och en påföljande jubileumssupé på samma plats. Snart fastställdes tid och plats: tisdagen den 15 april på Restaurang Tekniska, en

bekant plats för alla dem som deltagit i föreningens julluncher de senaste åren. Mötet skulle börja kl. 17 och supén kl. 19.

Inbjudningar sändes ut, dels i brev och dels medels inbjudningskort som medföljde Släktforskaren 1/2023. 75 medlemmar och andra inbjudna hörsammade kallelsen och mötte upp till jubileet.

Dagen före jubileumsmötet uppvaktade föreningen vid föreningens avlidna ordföranden Gustaf Aminoffs och Nils Kocks gravar.

(Aminoffs grav finns i Grankulla, Kocks i Månsas./red 2023.)

Ordförande Hans Andersin gav i sitt hälsningstal på jubileumsmötet en översikt av föreningens olika skeden och verksamheten under de gångna åren. Hälsningstalet ingår i detta nummer. På mötesprogrammet stod två festföredrag: Statsarkeolog C. J. Gardberg berättade om *Gravstenar och järnkors- observationer i kyrkor och på kyrkogårdar i Finland* och fil.mag. Håkan Simberg om *Fortsatta myter och mysterier i fallet Lassy*. Bägge föredragen väckte stort intresse och en livlig diskussion. Dr Gardbergs föredrag behandlade gravskicket i vårt land genom tiderna börjande från gravsättningar under kyrkgolv till olika typer av gravstenar och -kors på gravgårdar. Föredragshållaren kommer i oktober ut med en bok över temat.

Mag. Simberg hade på föreningens årsmöte 1999 berättat om sin utredning av släkten Lassi/Lassy och nu redogjorde han för nya rön i ämnet. Sammandrag av bägge ovannämnda föredrag återges på annan plats i detta nummer.

För det musikaliska inslaget under jubileumsmötet stod med pianospel kantor Iina Katila från Helsingfors Norra svenska församling. Hon spelade som inledning till festprogrammet Toivo Kuulas *Lampaanpolska* och Selim Palmgrens *Majnatt, op 27 nr 4*. Mellan föredragen framförde kantor Katila Thomas Byströms *Air Russe Varie*. Tonsättaren och musikern Thomas Byström (1772—1839) är en son av Helsingfors, även om han huvudsakligen kom att verka i Sverige. En kort resumé över hans liv delades ut till festdeltagarna i sann genealogisk anda. Det var tydligt att festpubliken uppskattade de musikaliska framförandena.

Efter mag. Simbergs föredrag var det dags för uppvaktningarna. Vår förenings stiftande och hedersmedlem Margareta Damsten inledde med hälsningar till jubilarerna både för egen del och Raseborgs Släkt- och Bygdeforskarens del. Margareta talade om förhållandena under föreningens första år och berättade om hur Raseborgs Släkt- och Bygdeforskare utvecklats.

Ordförande Roy Sjöblom från Jakobstadsnejdens Släkt- och bygdeforskare framförde sin förenings hälsning och överräckte till jubilarerna sin förenings bordsstandar. Som någon kanske minns, var släktforskarföreningen i Jakobstad den första förening vår förening i tiderna upptog kontakt med. Också Vasanejdens Släktforskarens hälsning framfördes och bordsstandar överlämnades till jubilarerna. Därtill upplästes hälsningar från Sällskapet för Släkt- och hembygdsforskare i Hangö, Nykarlebynejdens släkt- och Bygdeforskare och Pargas släktforskare.

Under pausen före supén bjöds festdeltagarna på en välkomstdrink, och både gäster och föreningens medlemmar hade möjlighet att träffas och talas vid en stund.

Snart var supégästerna bänkade till festprydda och blomstersmyckade bord. Supén inleddes med västkustsallad, till vilken serverades husets viner och andra drycker, allt enligt personliga önskemål. Kurt Andersson ledde "allsången" och vi åtnjöt visst både Helan går och Helan så ensam, kanske var det också någon till.

Oxnoisetterna och vinet smakade och stämningen steg i den fullsatta salen. Till kaffet tog Barbara Helsingius fram sin gitarr och underhöll oss med många romantiska och andra trevliga visor. Till dem som bäst stannat i minnet hör visan om chaufför Elmer från Borgå och Karin mandelstams Jag visste så väl, som Barbara tonsatt själv. Den helt trevliga festen fortsatte under glatt samspråk.

Återblick på föreningens verksamhet DE FÖRSTA ÅRTIONDENA. STABILISERING (1973–93)

Kurt Marander

Denna sammanfattning baserar sig i första hand på Nils Kocks 10-årshistorik och jubileumsnumret 1973–1993 av Släktforskaren, som gavs ut då föreningen fyllde 20 år, men också på vissa andra nummer av Släktforskaren. Tyngdpunkten ligger på den tidigare delen av tidsperioden.

Föreningen kommer till

Då kanslichef Ragnar Mannil i april 1973 hade avslutat sin sista kurs vid stadens svenska arbetarinstitut, tyckte många deltagare att gruppen borde träffas också i fortsättningen. Gustaf Aminoff kom på idén att deltagarna skulle samlas för att hylla Mannil på hans 50-årsdag. I sammankomsten i Helsingfors Sparbanks klubblokal 23.5.73 deltog ca 30 kursdeltagare. Margareta Damsten föreslog då att deltagarna skulle samlas regelbundet kring den gemensamma hobbyen släktforskning. Gustaf åtog sig att planera och organisera det hela.

Det första egentliga månadsmötet hölls i Sparbankens klubblokal 19.9.1973. Nils Berndtson höll där ett föredrag om Genealogiska Samfundets bibliotek. Samma höst hölls ännu två månadsmöten och firades julfest. På denna julfest kallades Ragnar Mannil till föreningens hedersmedlem nr 1.

Medlemsmötena hölls i regel den tredje onsdagen i månaden och medlemmarna kallade sig därför "Onsdagsklubben". Det första årsmötet hölls 27.2.74 och det utgjorde samtidigt ett inofficiellt konstituerande möte. Av 33 inskrivna medlemmar var 29 närvarande. Mötesordförande var Nils Kock och sekreterare Inger Forsén. På mötet valdes följande interimsstyrelse: Nils Kock (ordf.), Margareta Damsten (vice ordf.), Viveca Kuusiola (sekr.), Ingrid Bruun (skattmästare), Gustaf Aminoff (stormästare), Eja Syväri (vice stormästare) och Gurli Siren s(suppleant). Ett förslag till stadgar diskuterades.

Under året organiserades verksamheten, styrelsemedlemmarnas arbetsuppgifter fördelades och man planerade mötesprogram och resor. Stadgeförslaget finslipades och långsiktiga planer fr föreningens organisation och verksamhetsformer uppgjordes. Gustaf Aminoff fungerade som föreningens ordförande med ansvar för föreningens möten, exkursioner o.d. Styrelsens ordförande skulle svara för de organisatoriska frågorna, medlemskartoteket, ekonomin m.m.

Förutom månadsmötena anordnades 1974 en studieresa till Sverige och en kontaktresa till Jakobstad.

Föreningens namn blev Helsingfors Släktforskare och det slutliga stadgeförslaget godkändes av medlemmarna. Det officiella konstituerande mötet hölls 15.1.1975 och interimsstyrelsens medlemmar undertecknade samma dag följande stiftelseurkund:

”Vi undertecknade har grundat en förening benämnd Helsingfors Släktforskare samt anslutit oss som medlemmar till föreningen ävensom godkänt dess stadgar, som vi bifogar.

Helsingfors den 15 jan. 1975

Nils Kock, Gustaf Aminoff, Margareta Damsten, Viveca Kuusiola, Ingrid Bruun, Gurli Siren, Eja Syväri.”

Registreringshandlingarna inlämnades 23.1.75. Vissa ändringar måste göras, bl.a. godkändes in te passusen om att stormästaren skulle fungera som föreningens ordförande och styrelsen skulle ha egen ordförande. Stormästare blev en titel som gavs åt Gustaf Aminoff på livstid. Stadgarna kunde nu godkännas och föreningen inregistrerades 2.10.1975.

Stadgarna och emblemet

Föreningen kunde nu uppträda i officiella sammanhang, anmäla sig som medlem i andra organisationer, ingå förbindelser och motta understöd, och den gick också in för att utvidga kontakterna, ansöka om understöd m.m.

Enligt stadgarna var föreningens ändamål att sammanföra amatörgenealoger i Helsingfors med omnejd till gemensamma möten med föredrag och rådgivning. Föreningen kan ordna studiebesök, resor och exkursioner både i hemlandet och utomlands. Också publikationsverksamheten nämns.

Medlemskåren består av årsmedlemmar, ständiga medlemmar, korresponderande medlemmar och hedersmedlemmar. Årsmötet är högsta beslutande organ som bl.a. väljer styrelse och revisorer, fastställer årsavgifter m.m. Styrelsen skall organisera verksamheten, föra medlemskartotek, sköta bokföringen, förvalta tillgångarna, uppgöra verksamhetsplaner, årsberättelser m.m.

Några smärre ändringar i stadgarna gjordes 1978, och 1987 gjordes några nya ändringar. Titeln stormästare slopades., i § 2 ersattes ordet ”amatörsläktforskare” med släktforskare och det blev nu möjligt att utse korresponderande medlemmar m.m.

Den kände heraldikern Gustaf von Numers (1912–78) ritade föreningens emblem år 1975. Det stiliserade stamträdet som växer upp ur en båtliknande figur symboliserar påtagligt föreningens verksamhet och hemort. Gustaf von Numers var varmt intresserad av vår förening och han skänkte emblemet till föreningen 10.12.1975. Det latinska namnet som förekommer under emblemet – bl.a. på Släktforskarens pärm – har tillagts av Gustaf Aminoff.

Samlingslokalen

Föreningen hade till en början förmånen att regelbundet – och utan kostnad – kunna samlas i en lämplig lokal i centrala Helsingfors. De första mötena hölls i Helsingfors Sparbanks klubblokal i hörnet av Mannerheimvägen och Kalevagatan. Det blev dock allt svårare att på förhand kunna fastslå mötesdagarna. Sedan fick föreningen löfte om att få hålla sina möten i EFFOA:s personalrestaurang vid Södra Kajen 8, 10 våningen. Möten hölls där hösten 1975 och våren -76.

Från och med hösten 1976 hölls mötena igen i Sparbankens centralare liggande lokal, men 1978 måste de flyttas tillbaka till EFFOA:s lokal där de sedan hölls ända till år 1987 då EFFOA sålde huset.

Föreningens samlingslokal blev nu Finlands Röda Kors' personalmatsal på Fabriksgatan 1a, för vilken erlades en liten hyra. Salen var trivsamt men något trång för i medeltal 60 deltagare.

Följande mötesplats var det nya stadsbiblioteket i Böle vars auditorium rymmer ca 100 personer. Auditoriet var välutrustat, hyran låg och ett kafé fanns intill auditoriet. Ett krux var platsens något avsidets läge.

I februari 1992 flyttades månadsmötena till Kampens servicecentrum vid Salomonsgatan 21 B i stadens absoluta centrum. Läget var perfekt – åtminstone för dem som kom med buss, spårvagn eller tåg – och ett kafé fanns för dem som ville ta sig en kopp kaffe före mötena. Här fick föreningen en bra mötesplats för många år framåt.

Verksamheten

År 1976 valdes Pär-Erik Tegengren till ordförande för styrelsen medan Margareta Damsten var vice ordförande. Tegengren avgick av hälsoskäl samma år och till t.f. ordförande valdes Gustaf Aminoff. Nils Kock blev ordförande igen 1977 och Wilhelm Schalin valdes till vice ordförande. Nils Kock ledde föreningen ända till 1989 då han efterträddes av Gunni Busck-Nielsen. Under denna tid utvecklades organisationen och verksamhetsformerna konkretiserades.

Föreningens verksamhetsformer, som ju skulle ge liv åt föreningen och entusiasmera medlemmarna till aktivt deltagande i verksamheten och till egna forskningsinsatser, utkristalliserades rätt snabbt. En förening behöver ett visst minimiantal medlemmar för att den fortsatta verksamheten skall vara tryggad. Medlemsantalet ökade också snabbt från 28 det första året 1973 till 38 följande år och 74 år 1975. Antalet 100 överskreds 1978 och 200 år 1986. Det högsta medlemsantalet – 255 medlemmar – uppnåddes 1991.

Månadsmötena har varit väl besökta ända från början. Redan under de första åren låg deltagarantalet kring 50–60 personer. Mötena har präglats av trivsamt samvaro, till vilket kanske kaffeserveringen, till en början i egen regi, bidragit. På mötena har behandlats bl.a. kommande program och andra aktuella frågor. Också aktuella genealogiska frågor har diskuterats och besvarats. Mötets höjdpunkt har dock alltid varit föredraget, som oftast hållits av egna medlemmar, men också utomstående sakkunniga har anlitats flitigt. Ett populärt och de flesta år återkommande program har varit temat "Frågor och svar", där en sakkunnigpanel har besvarat på förhand inlämnade eller på mötet ställda frågor. Diskussionerna efter föredragen har ofta varit livliga och givande.

Studiecirkeln Gamla handstilar. Margareta Damsten höll 1977 en kurs i läsning av gamla handstilar. Detta ledde småningom till att en permanent studiecirkel för läsning av gamla handstilar startade 1980. Deltagarantalet har varit som störst kring 30 personer. Studiecirkeln har som regel sammanträtt en timme före månadsmötena och har arbetat självständigt. Också enskilda problem har behandlats på mötena och många släktforskare har härigenom fått hjälp med sina problem.

Som ledare för studiecirkeln har fungerat Margareta Damsten, Ingeborg Dyhr-Sylvin och Gunni Busck-Nielsen.

Resor och exkursioner. Redan i mars 1974 gjorde föreningen en resa till Stockholm, Uppsala och Sigtuna och på hösten samma år besöktes Släktforskarföreningen i Jakobstad. Allt sedan dess har föreningens resor och utflykter varit en av de populäraste verksamhetsformerna. Resebussen var oftast full och deltagarna nöjda. Resemålen var bl.a. arkiv och bibliotek, herrgårdar, kyrkor och kloster, alla platser som vidgar deltagarnas vyer och ger inblickar i historiska skeenden.

De första resorna organiserades av Gustaf Aminoff. Carl-Christian Zitting ledde flera herrgårdsbesök och på 80-talet var det framför allt Lasse Johansson och Eija Francke som planerade och ledde resorna. Det ligger ett stort arbete bakom en lyckad resa eller utflykt.

År 1976 tog Gustaf Aminoff initiativ till ett vidlyftigt projekt som gick ut på att tillsammans med Genealogiska Samfundet och i samarbete med landets svenska och tvåspråkiga Medborgar- och Arbetarinstitut åstadkomma *enhetliga föreläsnings- och kursprogram för släktforskningskurser*. Projektet, som presenterades ingående i Släktforskaren 1/1976, rön dock inte tillräcklig genklang och kunde inte förverkligas.

Fotografering och dokumentering av gamla gravstenar. År 1988 inleddes ett specialprojekt som gick ut på att föreningen skulle fotografera och dokumentera alla gravstenar på Sandudds begravningsplats som var äldre än från år 1900. Arbetet var mycket omfattande och resultatet av detta överläts i januari 1998 till Svenska Litteratursällskapets Folkkultursarkiv. Projektet leddes av Gunni Busck-Nielsen, Kerstin Hindström och Bror Hästö. Se även Hans Andersins översikt på sidan 20 om tiden 1993–2003.

Biblioteket

Föreningens bibliotek har hopsamlats i huvudsak genom gåvor av olika personer. Den största enskilda donationen var Gustaf Aminoffs genealogiska boksamling som fru Gunhild Aminoff skänkte till föreningen 1981. Boksamlingen uppgick då till ca 200 volymer men innehöll många rariteter.

Åren 1975–76 förvarade föreningens första bibliotekarie Madeleine Wessman det då blygsamma biblioteket i sitt hem på Jungfrustigen och höll ”öppet hus” kl. 15–18 före varje månadsmöte, men sedan hon flyttat till annan lägenhet var detta inte mera möjligt. Sedan 1979 var biblioteket och arkivet inrymda i källarvåningen hos Gunlög Johansson som bodde på Sjötullsgatan. Utlåningen skedde på beställningsbasis; medlemmarna kunde inte själva besöka biblioteket.

Frågan om utrymme för bibliotek och arkiv var svår. En "forskarlyra", där bokbeståndet skulle vara direkt tillgängligt för medlemmarna och där styrelsemöten och andra mindre sammankomster skulle kunna hållas, kom redan på 1970-talet till behandling. Olika alternativ dryftades och man förde underhandlingar med bl.a. Genealogiska Samfundet och ett kyrkligt samfund. Som den mest realistiska lösningen ansågs då ett samarbete med Genealogiska Samfundet.

År 1982 erbjöds föreningen att hyra ett rum för biblioteket hos KFUM på Elisabetsgatan. Rummet var tillgängligt varje torsdag och man beslöt nu att hålla biblioteket öppet två torsdagar i månaden. Styrelsen höll sina möten i samma rum.

Gunlög Johansson var bibliotekarie till 1984. Hon efterträddes av Else-Maj Riska, Gisela Juselius, som bl.a. katalogiserade bokbeståndet, Mary-Ann Hydén och Mikael Busck-Nielsen som tillträdde 1992.

Släktforskaren

Släktforskaren har varit föreningens främsta kontaktorgan betr. både medlemmar och kontaktföreningar. Idén till medlemsbladet var Gustaf Aminoffs, och han redigerade också det första numret som utkom 19.4.1975. Det hade 4 sidor (*de var 16/red. 2023*) och gav uppgifter om bl.a. styrelsen och funktionärer, stadgarna, bibliotekets bokbestånd och innehöll också en medlemsförteckning. Här uppges också att Släktforskarföreningen i Jakobstad är föreningens kontaktförening nr 1. Det följande numret utkom i december samma år och även för detta stod Gustaf Aminoff. Sidantalet hade nu stigit (*sjunkit/red. 2023*) till 8, och nu uppges bl.a. att Helsingfors stads svenska Arbetarinstitut, Dagmarsgatan 3, är föreningens Grundinstitut.

Nummer 3 utkom 17.3.76 och redigerades av Wilhelm Schalin. Där kan man läsa att tidningen utkommer årligen i mars, maj, oktober och december. Detta optimistiska program har dock aldrig kunnat genomföras. Släktforskaren har utkommit med två nummer per år. På hösten -76 utkom ett specialnummer om Åland i anledning av föreningens besök där.

År 1977 blev Carl Zitting redaktör och 1980 övertog Erik Åström ansvaret för tidningen. Han skötte tidningen till 1987 då Lars Holm tog över för ett tiotal år framåt.

Släktforskarens huvudsakliga innehåll var "kungörelser" om verksamhetsprogram, årsberättelser, bokslut, uppgifter om stadgar, bokbestånd (senare om nyförvärv), forskarregister, fakta om föreningen och medlemsförteckningar. Därtill förekom mindre artiklar, referat och notiser av intresse för medlemmarna. De olika redaktörerna satte ned ett stort arbete på att utveckla tidningen till ett fungerande kontaktorgan och en intressant genealogisk tidning. Sidantalet steg småningom till 24–36 i slutet av 80-talet.

Som bilagor till Släktforskaren 1/1990 utgavs ett 40-sidigt forskarregister och till nr 2/1991 utredningen "Finländska flyktingar till Sverige under Stora ofreden", den senare bilagan som ett exempel på samarbete med rikssvenska forskarkolleger.

Skriptserien Uppsatser

På årsmötet 1976 fick styrelsen i uppdrag att undersöka möjligheterna att börja utge en årsbok eller skriftserie. Styrelsen tillsatte ett redaktionsutskott bestående av Boris Lindblad, Boke Reuter

och Madeleine Wessman. Resultatet var att styrelsen beslutade att en första bok skulle utges så snart som möjligt. I redigeringsarbetet av denna deltog också Heikki H. Herlin, Runar Saarnio, Gustaf Aminoff och Margareta Damsten.

Uppsatser I utkom i april 1977. Boken innehöll artiklar skrivna av föreningens medlemmar, därtill föreningens stadgar, en medlemsförteckning samt en genomgång av föreningens verksamhet 1973–76.

Uppsatser II utkom 1978 och Uppsatser III 1980. I redaktionsutskotten för dessa ingick Carl Zitting, Wilhelm Schalin, Margareta Damsten, Erik Åström, Gustaf Aminoff och Brita von Herzack.

Härefter tillsattes en publikationskommitté vars ordförande var medlem av styrelsen. Uppsatser IV–Uppsatser X utkom nu i snabb takt under åren 1981–90. Erik Åström var ordförande för publikationskommittén t.o.m. Uppsatser VII och han efterträddes av Lars Holm. Övriga medlemmar i kommittén var Margareta Damsten, Irma Hagström, Anne-Marie Silin, Gisela Juselius, Kerstin Hindström och Jarl Schönberg.

Avsikten med skriftserien Uppsatser var att erbjuda medlemmarna en möjlighet att publicera uppsatser och utredningar som kan vara av intresse för en vidare krets: Upplagan har varit 300–350 ex. och distributionen har skett internt och till ett billigt pris. Trots detta betyder utgivningen alltid en stor kostnad. Den har delvis finansierats med föreningens egna medel, men utan understöd av bl.a. Svenska Folkskolans Vänner, Svenska Kulturfonden och dåvarande Helsingfors Sparbank hade utgivningen varit betydligt svårare.

I detta sammanhang kan också nämnas Nils Kocks förtjänstfulla 10-årshistorik som han skrev till 10-årsjubileet 7.5.1983.

Extern verksamhet

Den första kontaktföreningen blev Släktforskarföreningen i Jakobstad 1975. Ålands Släktforskare följde -76 och Vasa Släktforskare -80. I Sverige knöts först kontakt med Östgöta Genealogiska Förening och sedan blev det Stockholms släktforskare och många fler. Med dessa utbyts publikationer men också personliga kontakter har knutits. Gemensamma möten har hållits med Släktforskarföreningen i Jakobstad, Ålands Släktforskare, Vasa Släkt- och Bygdeforskare och många till både i Finland och Sverige.

Föreningen inträdde 1976 som medlem av Genealogiska Samfundet i Finland och i Genealogiska Föreningen i Stockholm. Senare har föreningen inträtt som medlem i många andra föreningar. Många av föreningens medlemmar är personliga medlemmar i Genealogiska Samfundet och många medlemmar har varit medlemmar av Samfundets styrelse.

Vår förening har deltagit aktivt i olika konferenser. I samarbete med bl.a. Genealogiska Samfundet arrangerade vår förening den första svenskspråkiga släktforsarkonferensen i Järvenpää 1982, i vilken 19 medlemmar deltog. År 1990 var föreningen igen lokal arrangör för denna konferens som då hölls på Svenska Arbetarinstitutet i Helsingfors.

Föreningens medlemmar har fungerat som lärare på många släktforskarkurser, bl.a. i Svenska Arbetarinstitutets regi. Här kan nämnas Gustaf Aminoff, Margareta Damsten och Nils Kock.

Hedersmedlemmar, ständiga medlemmar och korresponderande medlemmar

(lämnas bort här; finns som skild kompletterad lista. /TK 2023)

Återblick på föreningens verksamhet

VERKSAMHETEN BREDDAS.

MOT NYA MÅL (1993–2003)

Hans Andersin

Personliga minnen, årsberättelser och Släktforskaren utgör källorna för denna del av 30-årshistoriken. Tyngdpunkten är lagd på nya trender och strävanden.

”...att sammanföra amatörgenealoger i Helsingfors med omnejd...”

De ursprungliga stadgarna definierade verksamheten som möten med föredrag och rådgivning, studiebesök och resor både i hemlandet och utomlands samt publikationsverksamhet. Denna ”framgångsformel” har alltid varit verksamhetens rättesnöre. Vikt har lagts vid medlemmarnas trivsel och ungdomliga önskan att ständigt lära sig något nytt. En icke helt liten minoritet har engagerat sig i att skapa input till denna process genom att hålla föredrag och handledningar, skriva uppsatser och artiklar, leda aktiviteter. Majoriteten har dragit sitt strå till stacken genom att delta, säga sin åsikt, betala medlemsavgiften och slå vakt om föreningens fortbestånd.

Föreningen hade året före firat sitt 20-årsjubileum när man med ledning av fil.mag. Håkan Simberg begynte diskutera den framtida verksamheten. Vid ett månadsmöte 21.9.1994 diskuterades frågan varvid medlemmarna uttryckte sin förhoppning bl.a. om att utvidga aktiviteten med studiecirkelar, aktivera biblioteket och bereda medlemmarna möjlighet till effektiv släktforskning. Dessutom borde föreningen se till att undervisning i släktforskning på svenska ges inte minst med tanke på nybörjarna. Många av de åtgärder som under de kommande åren företogs av styrelsen hade sitt upphov i detta medlemsmöte.

Klubblokalen, en fast punkt i tillvaron

Arrangemanget med att ha det ständigt växande biblioteket inhyst i KFUM:s lokaler eller hemma hos någon av medlemmarna kunde ju inte förbli permanent. En förening borde ha en egen lokal med rum för bibliotek, styrelsemöten, studiecirkelmöten och datorutrustning. många ansåg att man dessutom borde ha plats för läsapparater för mikrofilm och mikrokort trots att Riksarkivet ju finns i samma stad. En minoritet ansåg att hur önskvärt det än vore med egen klubblokal, skulle föreningen inte ha råd med det. Andra ansåg att klubblokalen inte skulle bli utnyttjad i tillräckligt hög grad. Båda dessa åsikter har haft fog för sig. Såsom senare framgår har styrelsen ägnat omsorg åt att finna ekonomiska lösningar och nya användningsmöjligheter för klubblokalen.

Efter en tids sökande yppade sig möjligheten att hyra en lokal i bottenvåningen på Dragonvägen 10 i Munksnäs, i samma hus som styrelseordföranden Gunni Busck-Nielsen numera bor i. Gunni hyrde senare ett av klubblokals rum, vilket underlättade föreningens ekonomi. Lokalen har rum för möten, för biblioteket som numera omfattar över ettusen titlar och för datorutrustningen. För att bereda föreningens medlemmar möjlighet att utnyttja lokalen beslöts år 2002 att ge ut kopior av lokalens nyckel till hugade medlemmar för en liten avgift. Klubblokalen är väl belägen i förhållande till allmänna samfärdsmedel och är i övrigt väl lämpad att tjäna som en fast punkt i föreningens tillvaro också i framtiden. Som följd av klubblokals centrala ställning har den styrelsepost som hittills kallats Intendent fått tillägget "Klubbhövding".

Föreningen flyttade in i sin nya klubblokal i februari-mars 1995. 29 personer avtackades för att de hade hjälpt till med att iståndsätta och möblera lokalen. Klubblokals har använts för enskilt studium, studiecirkelmöten, styrelse- och arbetsgruppsmöten samt för öppet hus-tillställningar.

Föreningens inträde i "dataåldern"

Efter en tid av diskussion för och emot användning av datasystem i släktforskning blev det klart att databehandling har en viktig roll inom släktforskningen inte bara för presentation och lagring av forskningens resultat utan också för att söka fram uppgifter från det växande antal person- och släktdatabaser som uppstått hos oss och ute i världen. Antalet medlemmar med tillgång till persondator har vuxit snabbt och utgör nu en stor del av medlemskåren. De flesta av dem har internetanslutning. Många använder något släktforskarprogram såsom Genealogiska Samfundets "Suku" eller det på nätet tillgängliga "Brotherskeeper". Föreningen arrangerar regelbundet "datadagar" för sina medlemmar, under vilka man kan få råd och svar på sina frågor. Per Göran Savander och Carl-Axel Palmgren har svarat för dessa mycket populära datadagar. Föreningens dator är utrustad med bildskanner och annan utrustning och program samt internetanslutning som medlemmarna vid behov kan använda.

Klubblokals möjliggjorde att även föreningen "datoriserades". Medlemsförteckningen, postningslistor för släktforskare och cirkulär, antavlesamlingen osv. Mycket av detta arbete görs av Peppe Savander. Biblioteket och bokföringen står i tur att datoriseras. I samband med datoriseringen fick föreningen sina internet hemsidor, numera ett tjugotal sidor med kursinformation, kalender, information om föreningens organisation osv. Hemsidorna skapades och à jourförs fortlöpande av Carl-Axel Palmgren, som även står i daglig kontakt med ett sextiotal personer via föreningens e-post.

Byte av möteslokal och mötesdatum

Till att börja med var vi rätt nöjda med Kampens servicecentrum som månadsmöteslokal. Men de störande momenten såsom ofta tvungna byten av lokalen, svaga audiovisuella hjälpmedel och trafiken genom lokalen mitt under mötena gjorde att vi i slutet av år 1999 började se oss om efter en lämpligare ("mera ståndsmässig") lokal. De vetenskapliga samfundenas hus, "Vetenskapernas hus", såg ut att vara en för oss idealisk mötesplats. Efter en diskussion med dåvarande ordförande för Genealogiska Samfundet i Finland kunde vi förlägga våra möten till Vetenskapernas hus från och med januari 2000. En kort tid fick vi ha våra möten där utan kostnad för oss, men sedan blev det uppenbart att vi inte kunde fortsätta utan att betala den rätt höga hyran för lokaliteterna. Då dök tanken upp på att vi skulle kunna fungera som Genealogiska Samfundets svenskspråkiga

lokalsektion och därigenom få samma tillgång till lokalerna i Vetenskapernas hus som Samfundet., Vårt förslag mottogs med godkännande av Samfundet som dock ansåg att ett sådant förhållande med tiden borde leda till sammansmältning av vår förening med Samfundet. I kraft av det avtal som vi tecknade med Samfundet sommaren 2001 kunde vi fortsätta med att hålla våra möten i Vetenskapernas hus utan kostnad för oss. (Mera om detta avtal senare under rubriken Genealogiska Samfundet).

När avtalet sades upp hösten 2002 fortsatte vi ännu några månader som betalande gäst i Vetenskapernas hus innan vi flyttade till Svenska arbetarinstitutet våren 2003. För en del av de äldsta medlemmarna som varit med om föreningens grundande, var detta som att återvända hem. Några medlemmar, som hade tyckt att Vetenskapernas hus var otrivsamt och i avsaknad av kaffeservering, välkomnade bytet. Den enda nackdelen med Arbetarinstitutet är att vi inte kunnat hålla fast vid den traditionella mötesdagen, månadens tredje onsdag, utan fått lov att flytta mötesdagen först till tisdag och nu, från och med hösten 2003 till måndag.

Jullunch i stället för julfest

Julfesten hade fram till år 2000 firats som kvällsfest med kaffe, pastejer, bulle och pepparkakor, julklappslotteri, frågesport och något programnummer. Styrelsen konstaterade att deltagandet i festen under flera år visat en sjunkande tendens och föreslog att man skulle ersätta kvällsfesten med en Jullunch med lätt program. Detta skedde första gången år 2000. Nu efter den tredje jullunchen kan vi konstatera att deltagarantalet varit tillfredsställande och att deltagarna synbarligen trivts. Programmet har varit trubadursång, föredrag och berättelser om julfirande i exotiska förhållanden osv.

Studiecirkelnas mångfald

Under den senaste tioårsperioden har vi alltid haft två parallella studiecirkelaktiviteter: läsning av gamla handstilar och någon annan studiecirkel med varierande ämne. Läsning av gamla handstilar bör övas kontinuerligt för att läsfärdigheten skall kunna upprätthållas. Studiecirkeln för gamla handstilar leddes av Margareta Damsten till 1995 varefter Göran Lundsten tog över.

Studiecirkeln med varierande ämnesområde har sedan 1996 omfattat datateknik i släktforskning, Viborg, Helsingfors med omnejd, bl.a. Sibbo, Kyrklätt och nu senast Kronohagen. Studiecirkeln har, utom att de entusiastiskt sina deltagare, givit upphov till flera artiklar i Släktforskaren, föredrag och studieresor som varit tillgängliga för alla medlemmar.

Österut!

Traditionellt sett har föreningens längre exkursioner företagits i västerled. Tidigare företogs en längre resa vart annat år men under senare år har varje år sett en ny intressant resa. Under den senaste tioårsperioden gjordes flera studieresor till Stockholm och Stockholmstrakten (1993, 1998, 2002) till Dalarna (1995), till Skåne (1997), till Åland (2000) och nu senast till Gotland (2003). Utom arkiven besöktes också arkeologiska fyndplatser och andra historiskt viktiga platser. Härigenom fördjupas deltagarnas insikter i historia vilket är av vikt för varje släktforskare.

Efter Sovjetunionens fall har arkiven i Ryssland och Baltikum öppnats och blivit intressanta för våra släktforskare. Som följd av detta har vi under den senaste tioårsperioden företagit studieresor till Viborg (1996), Reval (1997), S:t Petersburg (1999) och Dorpat (2001). De långa studieresorna har samlat en trogen skara resenärer på ca 30–50 personer. Den svåra uppgiften att vara reseledare har skötts av olika personer: Eija Francke, Elin Jansson, Håkan Wallin, Rolf Lilja samt styrelsens ordförande och vice ordförande.

Också de traditionella endagsutflykterna till olika platser i hemlandet har varit mycket populära och bussen har oftast varit full. Besöken har gällt bl.a. herrgårdar, kyrkor, museer och andra sevärdheter.

Handledning i släktforskning

Margareta Damsten hade under flera år som aktiv lärare i släktforskning producerat och samlat undervisningsmaterial. Gisela Juselius och Isabella Penttilä sammanställde och ordnade detta material i mappar 1995–96. Materialet har utnyttjats i de ”handledningar” i släktforskning för nybörjare som ordnats för att i någon mån svara mot det stora behov som finns för undervisning på svenska i släktforskning. Kurserna har letts av Håkan Simberg, Göran Lundsten och Maj-Brit Lindberg och har, som biprodukt, lett till att vi fått flera nya medlemmar.

Släktforskaren och Uppsatser

Medlemsbladet Släktforskaren har i och med redaktörsbytena genomgått typografiska och trycktekniska förändringar. Härigenom har bladet fått ett allt mer attraktivt och professionellt utseende medan tryckningskostnaderna sjunkit avsevärt. När Björn-Olof Backman hösten 1997 övertog redaktörskapet från Lars Holm blev bladet datoriserat. Kurt Marander, som varit redaktör sedan hösten 2000, ändrade layouten till i huvudsak tvåspaltig och omdisponerade innehållet. På grund av tvåspaltigheten får man nu rum för mera text. Innehållsmässigt håller bladet samma höga standard som tidigare och innehåller allt mer intressanta artiklar.

Under tioårsperioden har Uppsatser XI, XII, XIII utkommit. I Publikationskommitténs arbete har deltagit Lars Holm, Gisela Juselius, Hans Andersin, Björn-Olof Backman, Maj-Brit Lindberg, Per Göran Savander och Kurt Marander. Under senare år har det varit svårt att få tillräckligt med bidrag till uppsatserna. Texterna har ofta inkommit i hand- eller maskinskriven form, vilket gett publikationskommitténs medlemmar extra arbete med att datorföra texten. Dessutom är utgivandet av Uppsatser betungande för föreningens ekonomi och endast i undantagsfall har kostnaderna kunnat täckas av intäkterna.

Biblioteket

Under tioårsperioden har biblioteket genom donationer berikats med flera hundra titlar. Den största bokdonationen fick vi ur Ingeborg Dyhr-Sylvins dödsbo. Ibland har ny litteratur anskaffats med föreningens medel. En antikvarisk Elgenstiernas Ättartavlor i nio band anskaffades och bekostades genom en insamling, i vilken 34 medlemmar deltog.

Efter det att Mikael Busck-Nielsen år 1995 på grund av sina studier avstod från bibliotekarieposten var föreningen en kort tid utan bibliotekarie. Under denna tid dejourerade Gisela Juselius och

Birgitta Immonen i biblioteket. De åtog sig även att ordna upp och klassificera böckerna. Efter detta tog Siv Petrell hand om biblioteket och efter henne Lars Holm från och med 1999. Lars Holm har nyligen upprättat ett register på bibliotekets bestånd. Detta register kommer efter hand att dataföras.

Antavlorna

Föreningen väntar sig att dessa medlemmar skall inlämna sin antavla till biblioteket. Vi har i dag ca 150 sådana antavlor. Från och med 1996 har Per Göran Savander fört medlemmarnas antavlor på dator och åtminstone delvis integrerat dem med varandra. Sedan 1996 har antavlorna publicerats efter hand i Släktforskaren. Cirka 60 antavlor har nu publicerats. Rätt utnyttjad är antavlesamlingen värdefull källa för medlemmarnas forskning. Vi finlandssvenskar är ju mestadels släkt med varandra!

Ekonomi

Föreningens ekonomi har under hela tioårsperioden varit vacklande såtillvida att vi varit helt beroende av stöd från yttre fonder och från extra bidrag från medlemmarna. Vi har under alla år utom ett erhållit stöd från Svenska Folkskolans Vänner. Ytterligare har Letterstedtska fonden och Svenska Kulturfonden stött speciella former av föreningens verksamhet. Under senaste år har vi även fått bidrag till några specialprojekt av Sparbanksstiftelsen i Helsingfors och Nylands Svenska Kulturfond.

För att bättre säkra föreningens ekonomi beslöts att från och med år 2002 höja medlemsavgiften. För att samla medel för understöd av föreningens verksamhet grundades år 2000 Garantiföreningen för Helsingfors Släktforskare. De medlemmar som under ett år bidrar till Garantiföreningen med minst ett minimibelopp blir medlemmar för det året.

Föreningens bokföring har handhåfts av Maj-Brit Lindberg och efter 1999 av Annette Wavela. Föreningens kontoplan har förnyats.

En önskan att göra något nyttigt

Vi har, liksom de flesta föreningar som åtnjuter stöd av samhällliga fonder, stundom drabbats av tanken "att vi borde göra något för omvärlden". Detta har tagit sig uttryck i olika projekt och initiativ:

Fotografering av gamla gravstenar. Föreningen inledde år 1988 ett fotograferingsprojekt med syfte att rädda äldre gravstenar än 1900 på Sandudds begravningsplats från att bli bortglömda och eventuellt bortförda. Projektet samlade en grupp av 18 fotografer som fotograferade och dokumenterade 1800 gravstenar.

Efter att projektet avslutats under hösten 1997 överräcktes gravfotomaterialet i januari 1998, tio år efter att projektet startats, till Svenska Litteratursällskapets Folkkultursarkiv. En kopia av materialet och ett datorfört sökregister finns i HSF:s bibliotek. Projektets eldsjälarna var Gunni Busck-Nielsen, Kerstin Hindström och Bror Hästö. Materialet var utställt under den VIII Finlandssvenska släktforskarkonferensen i Hangö år 1996.

Specialarkivprojektet. År 1999, vårt 25:e verksamhetsår, anställdes Bengt Eklund för att studera genealogiska specialarkiv och redogöra för dem. Resultatet blev 23 arkivbeskrivningar som i form av lösklippbara sidor av samma format publicerades i Släktforskaren. Initiativtagare till detta projekt var Håkan Simberg.

Ordnat samarbete med andra svenskspråkiga släktforskarföreningar. Ett förslag rörande en gemensam delegation för att diskutera samarbetsfrågor gjordes 2001 till de svenska släktforskarföreningarna i Finland. Förslaget vann inte omedelbar genklang då föreningarna inte ansåg sig ha råd att sända delegater till delegationens möten. Vi konstaterade också att Genealogiska Samfundet i praktiken påtagit sig rollen som organisatör av finlandssvenska släktforskardagar och ordförandemöten.

Information om släktforskning till den stora allmänheten. Våren 2003 börjades en serie öppet hus-dagar under vilka grupper på 10–20 personer under en eftermiddag inbjödes till Klubblokalen för att få information om vad släktforskning är. Det har visat sig att många av gästerna blivit medlemmar i föreningen. Föreningen har erhållit ekonomiskt stöd av Nylands Svenska Kulturfond för denna öppet hus-verksamhet.

Skolning av svenskspråkiga lärare i släktforskning. På grund av det stora intresset för släktforskning och den uppenbara brist på kompetenta lärare som råder åtminstone i huvudstadstrakten, har föreningens styrelse tagit initiativ till och fått ekonomiskt stöd (av Sparbankstiftelsen i Helsingfors) för att påbörja ett ambitiöst utbildningsprogram av lärare. Handledarna är huvudsakligen medlemmar i föreningen. Margareta Damstens samlade undervisningsmaterial kommer här väl till pass. Programmet kan börja i och med att ett lämpligt antal kandidater anmält sig.

Genealogiska Samfundet

Föreningens förhållande till Genealogiska Samfundet har under hela 30-årsperioden då och då varit föremål för diskussion. Många av föreningens medlemmar är också Samfundets medlemmar och flera har varit aktiva i Samfundets styrelse. Samfundets medlemmar har ofta varit föredragshållare på våra möten. Samfundets strikta vetenskapliga inställning till genealogin har också godkänts av vår förening som prima principia för all släktforskning, men trots detta kan man skönja en viss skillnad i attityderna.

Många har sagt att vi är något mera sällskapligt inriktade än Samfundet, vi betonar kanske medlemskårens trivsel och hobbyaktiga inställning till släktforskning mer än gravallvarlig vetenskaplighet. Vår medlemstidskrift Släktforskaren skall bjuda på lättlästa och intressanta artiklar av genealogisk och historisk natur och vår serie Uppsatser är ett forum för dem som har större rapporter om sin forskning att framlägga. Detta innebär inte att våra medlemmar ställer Samfundets publikationer Genos och Årsskrift främst som genealogiska publikationsfora i Finland.

Ett försök till samarbete, som inte ledde till resultat, var vårt förslag om att vi skulle fungera som Samfundets lokalsektion för huvudstadsnejden. En motsvarande finsk lokalsektion hade nyss grundats. Ursprungligen önskade vi en dubbelroll utan total sammansmältning och vår första kontakt till Samfundet utgick från detta. Samfundet satte dock som villkor att detta samarbete måste leda till sammansmältning på längre sikt. Vårt förslag, som Samfundet godkände, var att vi efter att under en prövotid på några år ha fungerat som Samfundets lokalsektion skulle, efter omprövning, sammansmältas med Samfundet. Styrelsen undertecknade ett samarbetsavtal med detta innehåll sommaren 2001. Enligt avtalet skulle Samfundet grunda en svenskspråkig lokalsektion med namnet Helsingfors Släktforskare och under prövotiden sända Genos och Sukutieto till de av våra medlemmar som inte var medlemmar i Samfundet. Mötena skulle hållas på Vetenskapernas hus utan kostnad för oss. Lokalsektionens ledningsgrupp skulle bestå av våra ordinarie

styrelsemedlemmar och tre av Samfundet utsedda representanter. På detta sätt fungerade samarbetet under mer än ett år.

Svårigheter uppstod genom att en del av våra medlemmar ansåg att styrelsen överskridit sina fullmakter och lett föreningen in på en väg som inte kan godkännas. En enkät bland medlemmarna visade att antalet som motsatte sig avtalet var så stort att förslaget till sammansmältning inte skulle ha samlat den tillräckliga majoritet vid två på varandra följande möten som föreningens stadgar påbjuder. En annan omständighet, som vår styrelse småningom uppfattade, var att Samfundet inte skulle kunna garantera oss tillräcklig identitet och självständighet samt eget medlemsblad. Allt detta ledde till att Samfundet ansåg att vi inte ville fullfölja samarbetsavtalet och sade upp det med omedelbar verkan i september 2002.

Samfundet fortsätter Lokalsektionens för huvudstadsnejden verksamhet utan vår medverkan. Våra medlemmar inbjöds till lokalsektionens novembermöte 2002. Både våra och lokalsektionens möten är öppna för varandras medlemmar vilket ju ökar utbudet på intressanta föredrag.

Hedersmedlemmar

Till hedersmedlemmar har under den senaste tioårsperioden valts Gunni Busck-Nielsen bl.a. för hans verksamhet som styrelsens ordförande, Lars Holm för hans verksamhet vårt bibliotek och våra publikationer till fromma, Håkan Simberg för hans aktivitet bl.a. som initiativtagare till förnyelse av föreningens verksamhet, Kerstin Hindström för hennes aktivitet bl.a. som ledare av studiecirklar, Maj-Brit Lindberg bl.a. för hennes verksamhet inom styrelsen och publikationskommittén samt som handledare av nybörjare inom släktforskning.

De korresponderande medlemmarnas skara ökades med riksarkivarien Kari Tarkiainen.

Framtidsutsikter. Trots att en förening som vår är präglad av en viss konservatism ("allt går bra, varför förändra") är det viktigt för föreningens fortbestånd att utveckling hela tiden sker. En del av utvecklingen tvingar sig på oss mer eller mindre automatiskt, såsom dataåldern, men en del kräver att någon eller några kommer med innovativa idéer och initiativ. Också ett visst experimenterande ingår i utvecklingsprocessen, men alla initiativ till utveckling lyckas inte och bör då stoppas i god tid. Till sakens natur hör att de flesta utvecklingsdugliga initiativen inte kan förutsägas, men jordmånen bör vara sådan att initiativ tillåts att sås, gro och spira. Utom styrelsen bör också medlemskåren engageras i utvecklingsprocessen.

Den kommande tioårsperioden inleds i goda tecken: vår medlemskår ökar igen, vår ekonomi är relativt stabil – trots att vi är beroende av utomstående stöd – och vi börjar bli kända inom allt vidare kretsar. Det för varje år allt mer ökande intresset för släktforskning ger oss en god möjlighet att expandera, eller åtminstone att behålla positionerna. Behovet för svenskspråkig handledning, uppdragsforskning, avancerad teknik och litteratur växer starkt, men samtidigt bjuder de mera traditionella områdena för vår verksamhet, såsom studiecirklar för specialfrågor, fördjupande av kunskapen om vår historiska omgivning och speciella projekt såsom katalogisering av hittills outnyttjade källor för personinformation såsom gravstenar, ett vidsträckt område för verksamhet. Vår "återkomst" till Svenska Arbetarinstitutet bjuder kanske på samarbetsmöjligheter åtminstone inom utbildningens område.

(forts.)

Ragnar Mannil gick bort

Föreningens första hedersledamot Ragnar Mannil avled efter några månaders sjukdom natten till den 1 september i Jakobstad. Han föddes i Vörå den 16 maj 1923. Ragnar Mannil var under flera decennier en central gestalt inom det finlandssvenska bildnings- och kulturlivet. Som kanslichef vid Svenska folkskolans vänner från 1960–87 förnyade och byggde han ut denna allfinlandssvenska organisation.

Vi seniorer i föreningen minns honom som den grundliga pedagogen som lärde oss allt om arkivens mysterium, läsning av gamla handlingar och handstilar, men främst av allt att föra noggranna anteckningar på ”stora” papper, att inte glömma att anteckna bok, rulla, sida m.m. Det spar arbete vid senare kontroll. Han lärde oss att aldrig lita på andras uppgifter utan själva kontrollera i originalhandlingar. Som vår lärare under åren 1968–73 var Ragnar en utmärkt och medryckande pedagog vars föreläsningar ingen ville missa.

Exkursioner blev ett nytt inslag i studierna. I besökte församlingarnas centralregister, stadsarkivet, universitetsbiblioteket och Brages urklippsverk. I Åbo lärde vi oss känna handskriftsavdelningen vid Åbo akademis bibliotek. Allt detta var då pionjärtankar för släktforskarläraren. Ragnar hade även framtidsvisioner och ansåg att släktforskningen måste utvidgas till Norden. Han ordnade en resa den 16–17 mars 1973 till arkiven i Stockholm. Han förde oss genom ett Stockholm där alla gator var upprivna. Nya upp- och nedgångar överallt. Vi lärde känna Riksarkivet och Krigsarkivet. Oförglömligt blev besöket i Kungliga Bibliotekets handskriftsavdelning, där chefen Harry Järv visade oss bibliotekets dyrgripar.

Ragnar var själv en aktiv forskare som i årtal kunde följa en viss person. Ett exempel: Han letade i 30 år efter en anfader som år 1774 dök upp på en gård i Oravais och gifte sig sedan med änkan på gården. Under ett av våra besök på Riksarkivet i Stockholm hördes ett rop av glädje. Ragnar hade funnit den sökta personen som kom från Tegby i Umeå socken.

När fem år gått, hade Ragnar ”lärt” oss allt och ansåg att det var dags för oss sammansvetsade elever att gå vidare på egen hand. Upphovsmannen till fortsatta sammankomster var eldsjälens Gustaf Aminoff. Han grundade ”Onsdagsklubben” som efter något år övertogs av Nisse Kock och blev den registrerade föreningen Helsingfors Släktforskare r.f. År 1973 valdes Ragnar till Helsingfors Släktforskarens hedersledamot.

Senaste vinter då vårt 30-årsjubileum planerades, lovade Ragnar komma med och att hålla ett festföredrag. Han valde rubriken ”Kring forskningen om våra allmogesläkter i Finland”, men måste tyvärr senare avböja på grund av sjukdom. Med saknad kommer vi gamla släktforskare ihåg Ragnar.

Margareta Damsten

(forts.)

Om 30-årsjubileet i Släktforskaren – förhandsinfo

Ur Släktforskaren 1/2003:

Ur *Händelsekalender våren 2003*:

Tisdag 15.4 kl. 17

30-årsjubileumsmöte och -supé.

Ur **VERKSAMHETEN UNDER VÅREN 2003**:

Tisdag 15.4. **30-årsjubileum** på Restaurang
Tekniska, Eriksgatan 2.

Kl. 17. Jubileumsmöte. Program:

Pianomusik, kantor Iina Katila:

Toivo Kuula: Lampaanpolska.

Selim Palmgren: Majnatt op 27 nr 4.

Hälsningsord, ordförande Hans Andersin.

Festföredrag, statsarkeolog C. J. Gardberg:

Gravstenar och järnkors – observationer på
kyrkogårdar i Finland.

Pianomusik, kantor Iina Katila:

Thomas Byström: Air Russe Varie.

Ev. uppvaktningar.

Kl. 19. **Jubileumssupé** med underhållning, Barbara
Helsingius sjunger visor till gitarr.

Anmälan till festsupén...

Supén utan drycker inkl. garderob 31,50 euro.

Restaurangen debiterar vid bordet.